

Høring i Familie- og Kulturkomiteen om statsbudsjettet 2021

Kunstnernettverket samler 19 landsomfattende organisasjoner som representerer skapende og utøvende kunstnere i Norge. Samlet har disse forbundene om lag 30 000 medlemmer. Nettverket arbeider med kunstnerpolitikk, med særlig vekt på kunstneres inntektsforhold, sosiale rettigheter, stipend, vederlag og opphavsrett.

Kunstnernettverkets budsjettinnspill vil i all hovedsak omhandle følgende
Kapittel i Prop. 1 S for Budsjettåret 2021:

Kap 320, post 72 Kunstnerstipend m.m.

For å oppnå et mangfold av kunstneriske yringer må kunstnerne gis tid og økonomisk rom for fordypning. Kunstnerstipender er en finansieringsordning som kommer alle kunstnergrupper til gode. Stipender går direkte til den som skaper, og tildelinger gjør at kunstnerens tid kan brukes til å skape kunst. Stipendene er et treffsikkert virkemiddel i kunstnerpolitikken og har en direkte effekt på kunstnerens økonomi.

Vi setter stor pris på at regjeringen foreslår å styrke ordningen for Statens kunstnerstipend med 100 mill. kroner til midlertidige stipend for å opprettholde kontinuitet i kunstnerisk produksjon under den utfordrende situasjonen kunst- og kulturfeltet er i.. Det er foreslått fire nye faste stipendhjemler. Vi mener kunstnerstipendets betydning for fordypning og arbeid, ikke bare i en akutt situasjon, burde vært mer hensyntatt i budsjettforslaget, og foreslår som vi har gjort de siste årene en gradvis økning i antall hjemler for samtlige kunstnergrupper. Kunstnernettverket har tidligere bedt om en gradvis opptrapping av faste stipendkvoter. Kunstnernettverket hadde håpet å nå målet om 100 nye hjemler i år men erkjenner at dette er et unntaksår. Samtidig er det flere kunstnere som nå tvinges over i det frie feltet og søker tallene øker. Lederen for utvalget for Statens Kunstnerstipend uttalte i forbindelse med annonseringen av tildelingene for 2019 at «Dersom vi skal følge opp Kulturmeldingens mål om å sikre kunst av ypperste kvalitet er en styrking av stipender til kunstnerne det mest effektive tiltaket» Stipendkomiteene og Utvalget for statens kunstnerstipend rapporterer årlig om at et stort antall godt kvalifiserte søknader får avslag. Statens kunstnerstipend har den desidert laveste tildelingsprosenten, og det er behov for at tildelingsprosenten økes kraftig. Kunstnernettverkets mål er å oppnå 200 nye kvoter i løpet av de neste fem årene,

altså 25 nye hvert år fra neste år. Først må vi nå målet om 100 hjemler. Det mangler 59 permanente hjemler for å få til dette.

Forslag til merknad 1: *Familie- og kulturkomiteen anser kunstnerstipendene å spille en viktig rolle for å sikre nyskaping, frie ytringer og demokratisk deltagelse i kunstneryrket. Komiteen ber regjeringen om en gradvis opptrapping av varige stipendhjemler,*

Kunstnernetverket verdsetter at arbeidsstipendets størrelse foreslås økt fra 276 805 kroner til 283 210 kroner, en 2.3 prosents økning som tilsvarer 6 405 kroner. Kunstnernetverket vil likevel be om at stipendene og garantiinntekten knyttes til en fast lønnsvekstmekanisme, en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten. Dette er også i tråd med anbefalingene i kunstnerøkonomiutredningen fra 2015 (Skarstein s. 80): «De langsiktige stipendene bør reguleres opp mot gjennomsnittet for lønnsutviklingen i samfunnet for øvrig. Dette vil skape en forutsigbar lønnsvekst på den delen av kunstnerens basisinntekt som ytes av staten.»

Forslag til merknad 2: *Familie- og kulturkomiteen ber Kulturdepartementet endre Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som et minimum reguleres med en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten. Dette må formuleres i forskriften slik at Stortinget likevel står fritt til å beslutte en høyere økning.*

Kap. 320, post 55, Norsk kulturfond

Norsk kulturfond har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk. Kulturfondet skal bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig. Kulturfondet er helt avgjørende som kilde til finansiering av det frie feltet og for kunstnerisk produksjon.

I budsjettsøknaden ba Norsk kulturråd om 72.millioner til Norsk kulturfond. Når fondet i år, som i fjor, knapt nok kompenseres for lønns- og prisvekst, og ingen friske midler kommer til, rammes samtlige kunstfelt. Budsjetttrammene er for små samtidig som presset på ordningene har økt. Det er langt flere etablerte og kvalifiserte søkere enn tidligere.

Flyttingen av oppgaver ut av kulturfondet begrunnes med at Rådet for norsk kulturfond kan rendyrke prosjekter og tiltak som skal vurderes på kunst- og kulturfaglig grunnlag. Men når det fondet sitter igjen med i praksis er en realnedgang reduseres utviklingsmulighetene i det frie feltet og mulighetene for å bedre kunstnerøkonomien betraktelig. Alt posten rommer av tilskuddsordninger og avsetninger rammes.

Forslag til merknad 1:

Familie- og kulturkomiteen ber om at budsjetttrammen til Norsk kulturfond øker i tråd med Kulturrådets budsjettsøknad på 72 millioner.

Årets statsbudsjett prioriterer også en økning i tilskuddene til enkelte av de tiltakene som flyttes ut av kulturfondet og over til forvaltningen, mens kulturfondet får en realnedgang. Det er svært uheldig hvis det nå signaliseres at tiltak utenfor fondet eller det som flyttes ut av fondet, skal prioriteres framfor de tiltakene som blir værende.

Kunstnerne er hardt rammet av koronakrisen og en lite treffende kompensasjonsordning og trenger mer enn noensinne friske midler for å stimulere den delen av kunst- og kulturlivet som står for innholdet og skaper kunsten. Uavhengighet, armlengdes avstand og maktspredning er forutsetninger for et sunt norsk kulturliv. I Prop. 1S foreslår

Kulturdepartementet at en rekke aktører skal flyttes fra statsbudsjettet og over i kap. 320 Norsk Kulturråd, post 74, Kunstnernettverket frykter at dette fører til svekking av armlengdes avstand-prinsippet. Kunstprosjekter vurderes dermed i økende grad ut fra politiske prioriteringer og ikke ut fra kunst- og kulturfaglige prinsipper. Det er vanskelig å få øye på de overordnede prinsippene for de ulike overflyttingene.

Forslag til merknad 2:

Familie- og kulturkomiteen ber om en redegjørelse for omorganiseringen av Kulturrådet og overflyttinger fra post 78, samt flyttingen av oppgaver fra Norsk kulturfond inn under Kulturrådets portefølje. Videre at det sørges for at denne prosessen gjennomgås på nytt med grundige konsekvensanalyser og høringsrunder hos relevante instanser.

Kap 337, post 70 Kompensasjon til kopiering til privat bruk

Retten til privatkopieringskompensasjonen er fastsatt i åndsverkloven for å sikre allmennheten tilgang til kultur. Det er også nedfelt at rettighetshaverne får økonomisk kompensasjon gjennom en årlig bevilgning i statsbudsjettet. Ordningen ble i 2018 utvidet til å omfatte nye rettighetshavergrupper, litterære og visuelle verk og Kunstnernettverket har siden utvidelsen bedt om en høyere bevilgning for å favne de nye verkstypene. Norwaco har i sine søknader til departementet redegjort for hvorfor det vil stride mot intensjonen ved utvidelsen av denne kompensasjonsordningen dersom utvidelsen ikke medfører økt økonomisk kompensasjon. Men heller ikke årets statsbudsjett har tatt hensyn til at ordningen er utvidet.

Forslag til merknad: *Familie- og kulturkomiteen ber om 10 millioner til de nye verkskategoriene.*